

Kestävyysmurros yhteiskunnallisena ja systemisenä muutoksena

Professori Lassi Linnanen

Päättäjien Metsäakatemia 18.04.2023

Esityksen rakenne

Uudenlainen kestävän Suomen tulevaisuuskuva

Systemiajattelun pikakurssi 1-3

Monikriisi

Oikea tilannekuva

Tulevaisuuskysymykset

Miten eteenpäin?

Tarvitsemme uudenlaisen kestäväen Suomen tulevaisuuskuvan

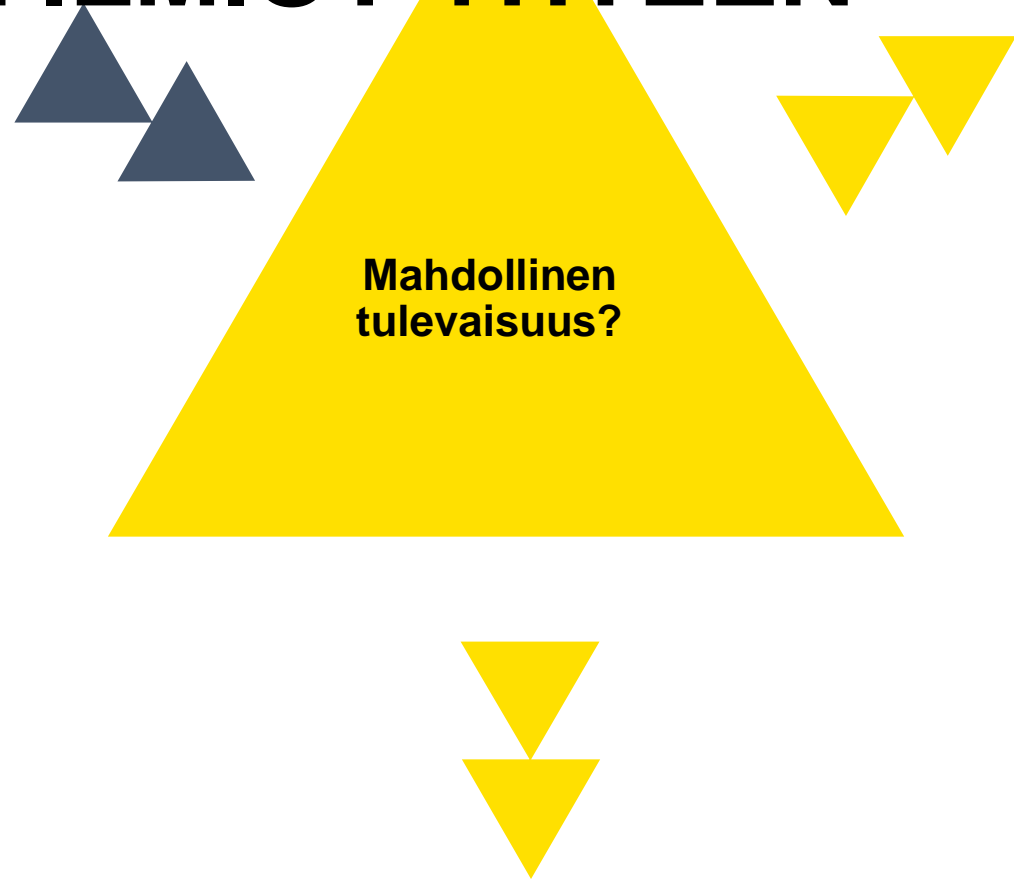

1. Tulevaisuuden Suomessa voimme elää hyvää ja merkityksellistä elämää pienellä ympäristökuormituksella
2. Suomi toimii vääjäämättä globaaleissa yhteisössä osana planeetan luonnonjärjestelmiä
3. Ekologisesti kestäväen ja reilun hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen on saman mittakaavan kansallinen hanke kuin _yhtä aikaa_
 - yleisen oppivelvollisuuden luominen
 - kaikkia palvelevan terveydenhuollon luominen
 - eläkejärjestelmän käynnistys

SYSTEMIAJATTELUN PIKAKURSSI 1: MONIKRIISI KYTKEE ILMIÖT YHTEEN

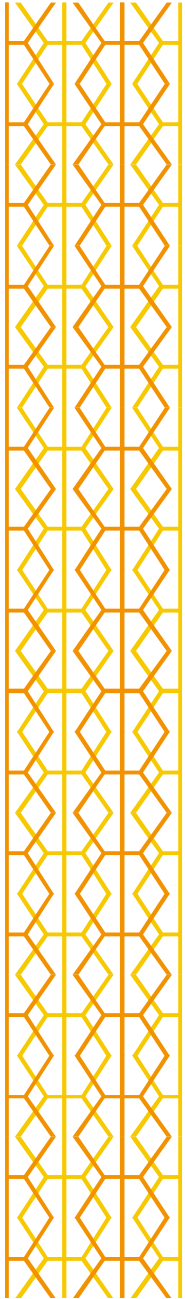
1. Miksi fossiilisten polttoaineiden käyttö ei vähene?
2. Miksi systemaattinen elonkirjon tuhonta jatkuu?
3. Miksi taloudellinen epätasa-arvo on karkaamassa käsistä?
4. Miksi tiedevastainen populismi valtavirtaistuu?

SYSTEMIAJATTELUN PIKAKURSSI 2: EMME MUODOSTA OIKEAA TILANNEKUVAA

1. Miksi kasvuriippuvuus ohjaa yhteiskuntia?
2. Miksi uponneet kustannukset lukitsevat muutospolut?
3. Miksi avoin pääsy yhteisresursseihin (maa, vesi, ilma) on aivan liian helppoa?

Mikä sitten on oikea tilannekuva?

1. Irtikytkennän illuusio
2. Hankaluusharha
3. Jatkuvuusharha

Irtikytkenän illuusio

- Kuvitelma siitä, että pystymme samanaikaisesti kasvattamaan taloutta ja pienentämään ympäristön kuormitusta globaalissa mittakaavassa
- Kestävyyshurrosten hallittu toteutus edellyttää rajua kasvua niillä toimialoilla, jotka ratkaisevat asioita, ja rajua supistumista tai toiminnan kertakaikkista lopettamista niillä toimialoilla, jotka ovat haitallisia
- Bruttokansantuotteen rinnalle realistisempia hyvinvoinnin mittareita päätöksenteon ohjaajiksi

Hankaluusharha

- Hankaluusharhassa kestävyysmurros nähdään toisiinsa arvaamattomasti kytkeytyvien haasteiden hankalana kimppuna
- Tarvitsemme jaettuja kokemuksia siitä, että kestävyys tarkoittaa entistä helpompaa, mukavampaa ja toimivampaa ympäristöä
 - Energiamurros
 - Planetaarinen terveys
 - Siirtymä kasvisproteiineihin

Jatkuvuusharha

- Jatkuvuusharhassa rakennamme huomista eilisen saumattomaksi jatkumoksi, emmekä osaa kuvitella radikaalisti muunlaisia tulevaisuuksia
- Tarvitsemme tulevaisuustietoisuuden vahvistamista
 - Ymmärrys vaihtoehtoisista tulevaisuuksista
 - Toimijuus muutosten edessä
 - Kyky systeemiseen ajatteluun
 - Huolenpito toisista

SYSTEEMIAJATTELUN PIKAKURSSI 3: KYSY OIKEITA KYSYMYKSIÄ!

1. Kuinka suureksi talous voi lihoa?
2. Kuka saa kuinka paljon, ja miksi?
3. Miten saamme mahdollisimman paljon aikaan sillä, mitä meillä jo on?

Yhteiskunnallinen keskustelu keinona

- Kestävyyssmurrosten esteenä on hidasteita ja harhapoluille ohjaavia suuntaviittoja, joista on nyt päästettävä irti _nopeasti_
- Vakaassa toimintaympäristössä päätöksenteon rutiinit auttavat toimimaan tehokkaasti, mutta murrosvaiheessa on irtauduttava vanhasta, jotta voidaan ratkaista uudenlaisia haasteita
- Tarvitsemme uudenlaista tietoa sekä uudenlaisia tiedontuotannon ja soveltamisen tapoja
- Eri toimijoita aidosti kuuntelevan yhteisen keskustelun perustaksi tarvitaan monitieteistä ja laaja-alaista tutkittua tietoa

